

Decisiones Sacramentales, Theologicæ, Canonicæ, & Legales

In Quibus Tota materia Sacramentorum, Theologiæ Moralis, Juris Canonici, & Quæstiones plurimæ Juris Civilis explicantur, dilucidantur, & traduntur, Eruditionibus, Historiis, & Exemplis adornatæ ; Opus Episcopis, Vicariis, Parochis, Confessariis, aliisque Studiosis utile, ac jucundum In Libris novem ...

Decisiones Miscellanæ

Chiericato, Giovanni Maria

Augustæ Vindelicorum, 1730

Decisio. LVIII. Argumentum. An sit licitus, vel illicitus contractus dictus dare a godere, ubi exbursatur pecunia, Modi, ac conditiones dandi rem fructiseram a godere pro pecunia absque labe Usuraria.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94626](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94626)

donetur; quia si licitum est unicuique benefacere, multo magis ei, à quo beneficium prius accepimus; aliàs qui nobis benefecit, esset deterioris conditionis, si prohiberetur recipere quod ex mera liberalitate mutuatarii procedit. Ugolin. *de Usur. cap. 8. §. 2. Petr. Navar. lib. 3. cap. 2. num. 315. Reginald. d. lib. 25. num. 233. Rebell. lib. 8. quæst. 3. & Leotard. dict. quæst. 98. num. 32, 33. & 34. ubi observat, abesse debere quodcunque pactum, si vè expressum, si vè tacitum, secus autem est dicendum, de spe, & intentione mutuantis, qui licitè recipere potest quod sibi liberalitas debitoris porrigit, etsi ea spe, & expectatione mutuaverit, & sine illa non fuisset mutuaturus; dummodò in nihilo obliget mutuatarium, ut concedunt plurimi DD. apud Salas *de Usur. dub. 5. num. 5. & Layman. tract. 4. cap. 16. num. 4. qui nituntur iustificare talem intentionem, ac spem, ne sit usura mentalis; eò quia nihil intendit, aut sperat contra iustitiam, sed ex sola gratitudine, & liberalitate; quod tamen in praxi est periculosum, attento text. in cap. Consuluit. de Usur. ut dicit Sylvester. Verb. *Usura in princip. & quæst. 1.***

Duodecimus est Casus, quando quis hic, & nunc rem suam non erat venditurus, sed in alio tempore, quo probabile creditur, pretium auctum iri: dicunt enim doctores in hoc casu ob dilatam pretii solutionem, posse venditorem aliquid supra sortem exigere. Reginald. *lib. 25. num. 227. Petr. Navar. lib. 3. cap. 2. num. 129. Jacob Graff. p. 2. lib. 2. cap. 115. num. 2. ubi id concedunt, si incertum sit pretii futurum augmentum; ideòque eatenus iste casus licitus est habendus, quatenus qui rem ad credentiam (ut vulgò dicitur) vendit, & paciscitur de pretio, quod valebit E. g. mense Majo, dubium est an supremum, vel mediocre, vel infimum eo mense pretium fuerit? tunc enim cum incertitudo prodesse possit tam venditori, quam emptori; potest, si pretium augeatur, venditor habere plus aliquid supra sortem; ut pluribus citatis DD. probat Leotard. *de Usur. d. quæst. 98. num. 41.**

Decimus Tertius Casus est in muliere vidua, cui donec restituatur dos, sunt præstanda alimenta ab hæredibus mariti, & interusura solvenda; quod licitum esse affirmarunt Navar. in *Comment. de Usur. num. 67. & 68. Salas plurimos DD. cumulans, dub. 30. num. 9. Thesaur. decis. 44. num. 4. Gratian. dec. 126. num. 7. & 8. Leotard. quæst. 79. num. 44. & 48. & quæst. 98. num. 42. ubi contrariis argumentis respondet, & ulterius probat, id etiam habere locum, vivente marito, sed ad inopiam vergente.*

Decimus Quartus, & Ultimus Casus est, quando mutuanti data fuit pro pignore res fructuosa, in cuius gubernio, & custodia ipse impensas fecit, labores, ac sumptus; nam retinere sibi potest tot fructus ex eodem pignore, quot respondeant merito laboris, & compensent sumptus & expensas necessarias. Salas *de Usur. dub. 28. num. 3. Reginald. lib. 25. num. 241. Card. Mantica de Tacit. lib. 11. tit. 8. num. 27. & Leotard. dict. quæst. 98. num. 54. ubi Iurisperitos allegat loquentes de fructibus Civitatum, nempe gabellis, & datiiis, quando loco pignoris retinentur per Principes, donec sibi solvantur propria credita.*

DECISIO LVIII.

ARGUMENTUM.

An sit licitus, vel illicitus contractus dictus dare à godere, ubi exbursatur pecunia. Modi, ac conditiones dandi rem fructiferam à godere pro pecunia absque labe Usuraria.

SUMMARIUM.

1. Contractus dictus Dare à godere an sit licitus?
2. Fructifera res possunt dari à godere, si fructus sint aequales.
3. Pacta inaequalia in contractibus non sunt licita.
4. Fructus Pignoris sunt in sortem computandi.
5. Permutare rem fructiferam cum pecunia est Usura.
6. Pecuniam dare pro re fructifera titulo venditionis, & cum pacto recuperationis an sit licitum?
7. Livellus francabilis cum pecunia super domo an sit licitus?
8. Res fructifera dari potest à godere pro pecunia titulo lucris cessantis.

POnitens consultat Confessarium, an sit licitus contractus vulgariter dictus Dare à godere? Et se declarat, dicens: An possit recipere mutuo ducatos mille à Petro, eique relinquere domum propriam ad habitandum gratis, donec dictam pecuniam restituat? Quæritur, quid respondere debeat Confessarius?

Ad hunc casum communiter responsum fuit; contractum, qui dicitur Dare à godere, si fiat in rebus utrinque frugiferis, & servetur æqualitas inter contrahentes, licitum esse; at, si ab uno contrahente detur res fructifera, ab alio pecunia, ut supponitur in Casu, esse fœneratitium; & usurarium ex pluribus rationibus.

Primo. Quia ibi est usura, ubi intervenit mutuum cum lucro. l. 1. ff. *de Usur. cap. 1. extr. eod.* Sed Petrus dat mutuo ducatos mille poenitenti cum lucro habitationis domus illius. Ergo committit usuram.

Secundo: Si quis tradendo alteri mutuum pecuniam pacta inæqualia apponat, committit usuram, eo quia injustè paciscitur, & objectum usuræ est iniustitia. Cardin. *de Lugo disp. 25. num. 55. Sed in contractu, de quo in casu, pactum est inæquale, quia restitutio pecuniz difficilior est petenti, quam restitutio domus per Petrum facienda. Azor. part. 3. lib. 9. cap. 20. Vers. Postremò dubitari nequit. Ergo.*

Tertio: Ubicumque datur pignus pro pecunia mutuo accepta, fructus pignoris sunt in sortem computandi, aliàs committitur fœnus. l. Titia 48. ff. *de Solutionib.* Leotard. *de Usur. quæst. 12. num. 10. Sed hic fructus domus à Petro non computantur in sortem. Ergo fœneratitius est contractus.*

Quarto: Id etiam videtur decisum in cap. 5. *Ad nostram. §. De Emptione. & Vendit. & in cap. Illos Vos. 4. De Pignorib.* in quibus iuribus cum ab una parte data fuisset pecunia, & ab altera consignatæ res fructifera, summus Pontifex declaravit contractus usurarios, & fructus in sortem mandavit computari. Igitur contractus, de quo in casu, illicitus est censendus; eumque fieri non posse in terminis propositis Confessarius debet respondere, prout respondent. Azor. *d. part. 3. lib. 9. cap. 20. Bonacin. tom. 2. de Contract. disp. 3. quæst. 2. punct. 7. §. 1. num. 7. Navar. in Comment. de Usur. num. 97. Tamburin. in Decal. lib. 8. tract. 3. cap. 7. §. 6. num. 16. Cardin. de*

deLugo d. disput. 25. num. 133. & 134. Graffius part. 1. lib. 2. cap. 109. num. 20. & Sā Verb. Usura num. 9.

Nihilominus Doctores prædicti assignant tres modos justificandi, & licitum reddendi prædictum contractum.

Primus est, si tradenti pecuniam vendatur domus cum pacto illam quandocumque recuperandi, pravia restitutione ejusdem pecuniae. Sed in hoc casu requiritur: 1. Quod domus vendi possit, nam si esset Religiosorum, vel fidei commissio subjecta, non caderet in venditionem. 2. Ut verè vendatur, ita ut dominium transferatur in tradentem pecunias: & si periret incendio, vel ruina, ipsi tradenti pecunias pereat. 3. Ut servetur justitia pretii, tùm attentâ qualitate domus, tùm considerato pacto retrovenditionis; nam si sit in favorem solius vendentis, domus minùs valebit tertia vel quarta parte justî pretii; & si in favorem solius emptoris; domus plus valere debet, quàm aliquin valeret; quoniam venditor subit gravamen, quod est pretio æstimabile; ut latius demonstrat Lessius lib. 2. cap. 21. dub. 14. Graffius dict. cap. 109. num. 21. brevius, & clarius P. Mastrius in Theol. Mor. d. disput. 5. num. 30. & Card. de Lugo d. disput. 25. num. 13.

Secundus modus est, si super dicta domo formetur census redimibilis, seu livellus francabilis, ut in hac nostra regione prædicatur; ad effectum, ut justo titulo dominus domus recipiat pecuniam cum onere solvendi censum, seu livellariam pensionem; vice cujus postea det domum in locationem prædicto domino domini directi, à quo recepit pecuniam. Sed in hoc quoque casu oportet, ut domus sit alienabilis, & contractus fiat inter personas, quæ possint eam alienare; & ulterius, quod justum sit pretium tam respectu census, seu livelli, quàm respectu affectus, seu locationis; aliàs usurarius præsumeretur contractus, & in fraudem usurarum factus ob pretii injustitiam, juxta supradictos text. in cap. Ad nostram 5. De Empt. & Vendit. & cap. Illos vos. 4. de Pignor. Cardinal. de Lugo d. disput. 25. num. 135. & nos trademus infra in casibus de Censu, & magis plenè in tractatu de Livello.

Tertius modus est, ut tradenti pecuniam detur domus *A godere*, donec eidem restituatur pecunia sub titulo lucris cessantis, qui modus magis placet Azor, ubi supra, Tamburin. in Decal. d. lib. 8. tract. 3. cap. 7. §. 6. num. 17. ubi Bonacina, & Filliuc, Cardinal. de Lugo dict. disput. 25. num. 136. & Casalicch, in sua Tutâ conscientia lib. 2. cap. 17. num. 20.

Cæterum ubi adhiberetur iste titulus lucris cessantis, deberent concurrere omnes conditiones requisitæ, & notatæ supra in Decis. XXXII. num. 3. 4. & 5. & præcipuè, quod hæc pecunia esset destinata ad negotiandum; & fructus domus non excederent valorem lucris, quod realiter dominus pecuniam, negotiando, posset ex ea consequi. Hæc omnia scire, & advertere debet Confessarius, ut muneri suo satisfaciatur, respondens Penitenti circa contractum *A godere*, de quo in proposito Casu.

D E C I S I O LIX.

A R G U M E N T U M.

Ponuntur conditiones necessariæ in Censu vitalicio servandæ; ne sit Usurarius.

S U M M A R I U M.

1. Censu vitalitio an constituere expediat?
2. Joannes Pico veneno interemptus ob censum vitalitium.
3. Auri avaritas causat delicta.
4. Censu vitalitii tribus conditionibus constituendi.
5. Fundus fructiferus an necessarius in censu vitalitio?
6. Bulla S. Pii V. de Censibus requirit fundum fructiferum.
7. Pretium justum quomodo judicandum in censu vitalitio?
8. Regula observanda pro pretio in vitalitii censibus.
9. Consuetudo Patriæ dat regulam justî pretii in Censu vitalitio.
10. Capitale censu vitalitii nunquam restituitur.

Claudius dat quingentos aureos Titio cum pacto, ut donec ipse Claudius vixeret, sibi annuatim solvat quinquaginta; & post mortem, capitalem summam Titius lucratur. Queritur, an licite conveniat?

Ad resolutionem hujus casus Clerus noster notavit; non esse laudandos, qui censu vitalitio sibi emunt; ex eis enim, avaritia impellente, votum captandæ mortis prodire facillè solet in perniciem vitæ ejusdem censualistæ, ut de Joanne Pico viro eruditissimo, cui venenum propinavit ejus censuarius, ut citius magnam pecuniæ quantitatem ad censum, ejus vita durante, receptam lucraretur, narrat Surdus de aliment. tit. 9. quest. 11. in fin. & Leonardus de Usur. quest. 49. num. 37. ubi refert Polydorum à Priamo patre ad Polymnestorem Thraciæ Regem cum magno auri pondere missum, ut eum educaret, & tueretur, Troja collapsa, à Rege Thracio obtruncatum fuisse, ut auro potiretur, undè exclamavit Virgilius Æneid. lib. 3.

Quid non mortalia pectora cogis
Auri sacra fames?

Nihilominus ab audentibus Vitalitio census sibi constituere tres conditiones esse servandas, ut licite contrahant, Studiosi nostri scripserunt. Videlicet.

Primò: Ut Censum super certa re fructifera imponant.

Secundò: Ut justum sit pretium.

Tertiò: Ut non repetatur amplius à Censuario.

Prima conditio est, ut constituatur censu Vitalitio super certa re fructifera; quamvis enim non desint Doctores, qui contrarium scripserunt, quos refert Salas de Censib. dub. 5. num. 1. Gratian. discept. forens. cap. 756. num. 1. & Leonard. de Usur. d. quest. 49. num. 20. ea ratione; quia sufficit, æquale esse periculum lucris, & damni inter emptorem, & venditorem censum, prout extare clarum est in hoc contractu censu vitalitii, qui speciem alex continet, & pendet ab incerto brevioris, vel longioris vitæ: nihilominus vera, & amplectenda est sententia eorum, qui docent, necessarium esse, ut censu iste fundetur in re fructifera. Molina de Justit. & Jur. disput. 288. num. 5. & disput. 889. num. 3. Rebell.